

जिल्हा पाणी व स्वच्छता मिशन कक्ष

३ रा माळा, जिल्हा परिषद बील्डींग
आर्णी रोड, यवतमाळ (०७२३२) २५६७६७

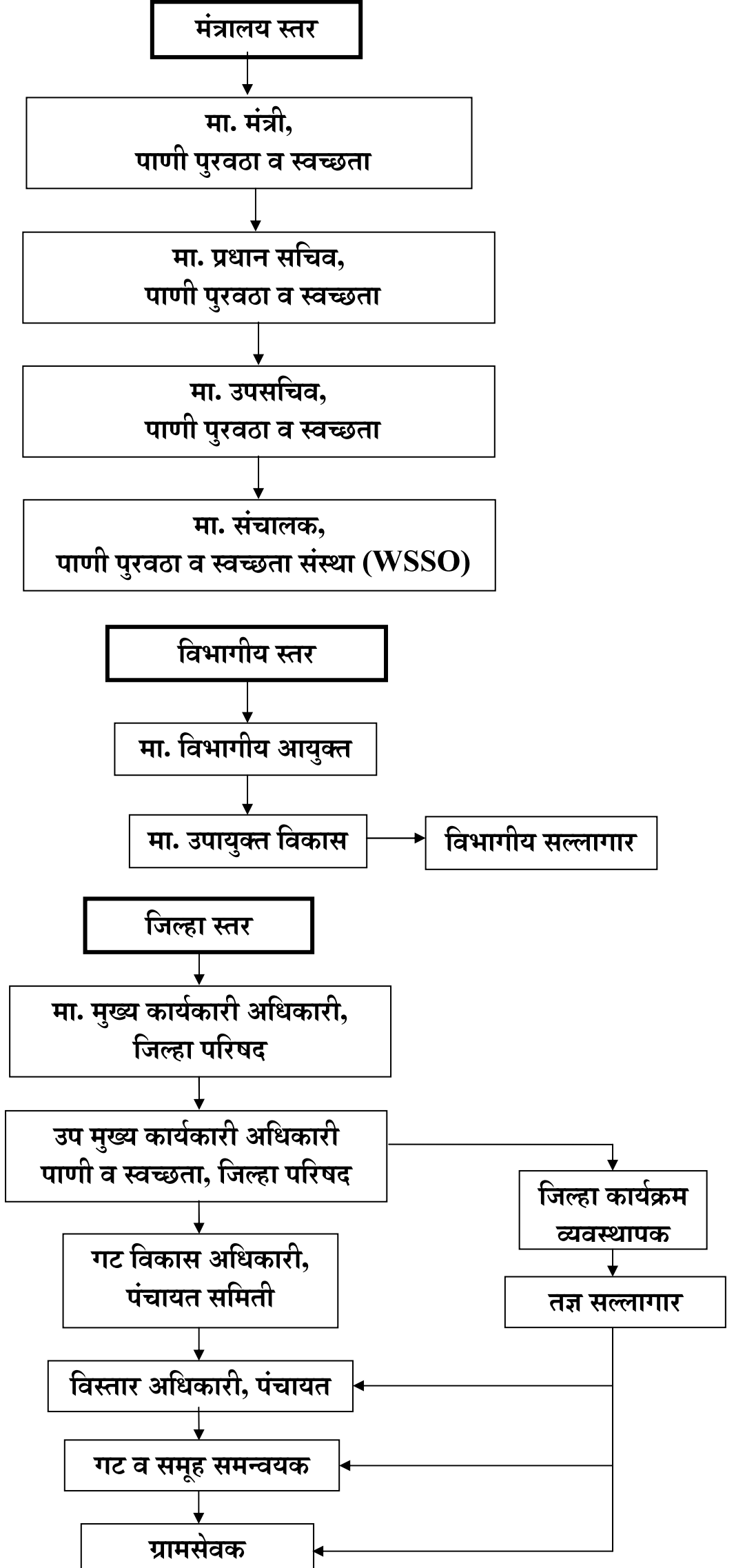
वेबसाईट

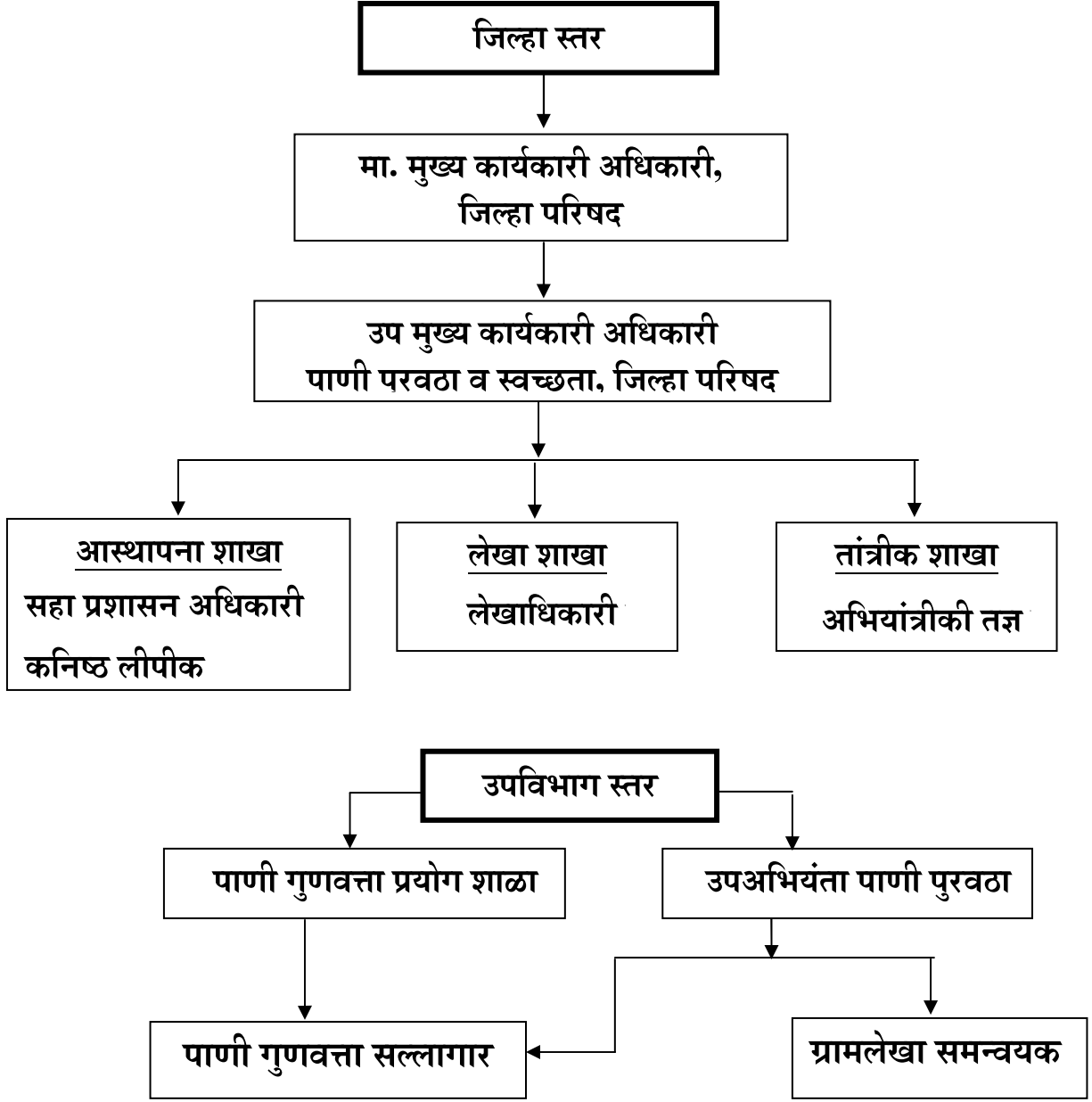
www.sbm.gov.in

www.wssso.maharashtra.gov.in

ई मेल - nbazpytl@gmail.com

जिल्हा पाणी व स्वच्छता मिशन कक्ष, जिल्हा परिषद, यवतमाळ

शासा निर्णय क्रं संकिर्ण २०१२/प्र.क्र.७२/पापु -०७, दि. १ नोव्हेंबर २०१२ चे जोडपत्र

उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी पाणी व स्वच्छता

जिल्हा कार्यक्रम व्यवस्थापक

जिल्हा पाणी व स्वच्छता मिशन कक्ष

स्वच्छता कक्ष

- समाजशास्त्रज्ञ (स्वच्छ भारत मिशन)
- स्वच्छता तज्ञ (स्वच्छ भारत मिशन)
- शालेय स्वच्छता व आरोग्य सल्लागार (स्वच्छ भारत मिशन)

पाणी गुणवत्ता कक्ष

- पाणी गुणवत्ता तज्ञ (राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम)
- जल निरीक्षक

माहिती शिक्षण व संवाद कक्ष

- माहिती शिक्षण संवाद तज्ञ (स्वच्छ भारत मिशन)
- माहिती शिक्षण संवाद तज्ञ (राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम)

मनुष्यबळ विकास कक्ष

- क्षमता बांधणी तज्ञ (स्वच्छ भारत मिशन)
- मनुष्यबळ विकास तज्ञ (राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम)

संनियंत्रण व मुल्यमापन कक्ष

- संनियंत्रण व मुल्यमापन तज्ञ (स्वच्छ भारत मिशन)
- संनियंत्रण व मुल्यमापन तज्ञ (राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम)

लेखा शाखा

- वित्त व संपादनूक सल्लागार (राष्ट्रीय ग्रामीण सल्लागार)
- लेखाधिकारी (स्वच्छ भारत मिशन)

आस्थापना शाखा

- डाटा एन्ट्री ऑपरेटर (स्वच्छ भारत मिशन)
- शिपाई (स्वच्छ भारत मिशन)

वर्षनिहाय निर्मल ग्राम पुरस्कार प्राप्त ग्रामपंचायती

Year 2005 - 06			
Sr. No.	Block	Gram Panchayat	ग्रामपंचायतचे नाव
1	KALAMB	MHASOLA	म्हसोला
2	KALAMB	PRADHANBORI	प्रधानबोरी
3	WANI	SHEWALA	शेवाळा
4	UMARKHED	KARKHED	कारखेड
5	DARWHA	KANZARA BK.	कंझरा बु
6	DARWHA	SAWALI	सावळी
7	DARWHA	KUMBHARKINHI	कुंभारकिही
8	DARWHA	SHENDRI BK.	शेंद्री बु.
9	DARWHA	NIMBHA	निंभा
Year 2006 - 07			
Sr. No.	Block	Gram Panchayat	ग्रामपंचायतचे नाव
10	KALAMB	TIRZADA	तिरझडा
11	KALAMB	GANESHWADI	गणेशवाडी
12	KALAMB	PARDI NAKTI	पार्डी नक्ती
13	WANI	CHARGAON	चारगाव
14	WANI	NAIGAON (B)	नायगाव बु
15	WANI	ZOLA	झोला
16	GHATANJI	PARDI (JAMB)	पार्डी जांब
17	GHATANJI	THANEGAON	ठाणेगाव
18	UMARKHED	DINDALA	दिंडाळा
19	UMARKHED	DONGARGAON	डोंगरगाव
20	UMARKHED	KOPRA(BK)	कोपरा बु
21	UMARKHED	MARSUL	मरसुल
22	UMARKHED	NAGAPUR(PALSI)	नागापूर (पळशी)
23	UMARKHED	SUKALI(MU)	सुकळी मु
24	UMARKHED	WARUDBIBI	वरुडबीबी
25	UMARKHED	ZADGAON	झाडगाव
26	PUSAD	GOUL (MANJRI)	गौळ मांजरी
27	PUSAD	HORKHAD	होरकड
28	PUSAD	PANHALA	पहाळा
29	PUSAD	DHANORA (IZ)	धानोरा ईजारा
30	PUSAD	DHANKESHWAR	धनकेश्वर
31	PUSAD	ANASING	अनसींग
32	DIGRAS	KHANDAPUR	खंडापूर
33	DIGRAS	RUI (MOTHI)	रुई मोठी
34	DARWHA	KURHAD KH	कुन्हाड खुर्द
35	DARWHA	IRTHAL	इरथळ
36	DARWHA	BOTH	बोथ
37	DARWHA	DEULGAON	देऊळगाव वळसा
38	DARWHA	PALASHI	पळशी
39	DARWHA	UJONA	उजोणा
40	DARWHA	AMSHET	आमशेत
41	NER	BRAMHANWADA (E)	ब्राम्हणवाडा पुर्व
42	NER	MAGRUL	मंगरुळ
43	ARNI	IVALESHVAR	ईवळेश्वर
44	ARNI	KATHODA	काठोडा

Sr. No.	Block	Gram Panchayat	ग्रामपंचायतचे नाव
45	ARNI	PALODI	पाळोदी
46	ARNI	WARUD BKT	वरूडभक्त
47	ZARI-JAMANI	WATHOLI	वठोली
48	ZARI-JAMANI	YEDLAPUR	येदलापूर
49	YAVATMAL	SAYKHEDA KHURDA	सायखेडा खुर्द
50	YAVATMAL	RAJCHADANI	रातचांदणा
51	YAVATMAL	DHAMANI	धामणी
52	YAVATMAL	MANPUR	मनपूर
53	MAREGAON	SHIVNALA	शिवनाळा
Year 2007 - 08			
Sr. No.	Block	Gram Panchayat	ग्रामपंचायतचे नाव
54	BABULGAON	KHADAKSAWANGA	खडकसावंगा
55	BABULGAON	MANKAPUR	मानकापूर देवगाव
56	KALAMB	NIMBHORA	निंभोरा
57	WANI	CHIKHALI	चिखली
58	WANI	KUBHARKHANI	कुंभारखणी
59	WANI	MANKI	मानकी
60	WANI	TAKALI	टाकळी
61	KELAPUR	WARHA	वाऱ्हा
62	KELAPUR	SINGALDIP	सिंगलदिप
63	GHATANJI	KUMBHARI	कुंभारी
64	GHATANJI	RAMPUR	रामपूर
65	GHATANJI	TIPESVAR	टिपेश्वर
66	UMARKHED	AKOLI	आकोली
67	UMARKHED	AMADAPUR	आमडापूर
68	UMARKHED	BORGAON	बोरगाव
69	UMARKHED	DAHAGAON	दहागाव
70	UMARKHED	JANUNA	जनूना
71	UMARKHED	PARJANA	परजना
72	UMARKHED	SOIT(G)	सोईट घडोळी
73	MAHAGAON	BIJORA	बिजोरा
74	MAHAGAON	KAWATHA J.	कवठा जनूना
75	MAHAGAON	MALKAPUR	मलकापूर
76	MAHAGAON	TEMBHI KALI	टेंभी काळी
77	MAHAGAON	WAGHNATH	वाघनाथ
78	PUSAD	MOKHAD	मोखाड
79	PUSAD	SHRIRAMPUR	श्रीरामपूर
80	PUSAD	YELDHARI	येलदरी
81	PUSAD	POKHARI	पोखरी
82	PUSAD	BIBI	बीबी
83	DIGRAS	DHANORA (BK.)	धानोरा बु.
84	DIGRAS	PELOO	पेळू
85	DIGRAS	SEWANAGAR	सेवानगर
86	DIGRAS	SAKARI	साक्री
87	DARWHA	DOLHARI	डोल्हारी
88	DARWHA	BRAMHI	ब्रम्ही
89	DARWHA	JAMBHORA	जांभोरा
90	NER	CHINCHAGAON	चिचगाव

Sr. No.	Block	Gram Panchayat	ग्रामपंचायतचे नाव
91	NER	KAPSI	कापसी
92	NER	TAKALI (SALAMI)	टाकळी सलामी
93	ARNI	PIMPALNER	पिंपळनेर
94	ARNI	SATARA	सातारा
95	YAVATMAL	DEHALI	दहेली
96	YAVATMAL	CHICHBARDI	चिचबर्डी
97	MAREGAON	KINHALA	किहाळा
98	MAREGAON	ARJUNI	अर्जुनी
99	MAREGAON	GHOGLDARA	घोगुलदरा
100	MAREGAON	KOTHURLA	कोथुर्ला
Year 2008 – 09			
Sr. No.	Block	Gram Panchayat	ग्रामपंचायतचे नाव
101	NER	LONI	लोणी
102	NER	JAVALGAON	जवळगाव
103	BABHULGAON	MALAPUR	मालापूर
104	BABHULGAON	CHONDHI	चोंढी
105	BABHULGAON	CHIMANAPUR	चिमणापूर
106	MAHAGAON	CHILGAVHAN	चिलगव्हाण
107	RALEGAON	SAKHI	सखी
108	RALEGAON	CHONDHI	चोंढी
109	YAVATMAL	WAGADA	वागदा
110	DARWHA	KAMTHWADA	कामठवाडा
111	DARWHA	BHULAI	भुलाई
Year 2009 – 10			
Sr. No.	Block	Gram Panchayat	ग्रामपंचायतचे नाव
112	BABHULGAON	BABHULGAON	बाभुळगाव
113	YAVATMAL	MADKONA	मडकोना
Year 2010 – 11			
Sr. No.	Block	Gram Panchayat	ग्रामपंचायतचे नाव
114	MAREGAON	KHANDANI	खंडणी
115	MAREGAON	JALAKA	जळका
116	BABHULGAON	MAHMADPUR	महमदपूर
117	DIGRAS	LINGIWAI	लींगीवाई
118	DIGRAS	KATI	काटी
119	wani	CHINCHOLI	चिंचोली
120	wani	LATHI	लाठी
Year 2013-14			
Sr. No.	Block	Gram Panchayat	ग्रामपंचायतचे नाव
121	DIGRAS	Vasantpur Kharda	वसंतपूर खर्डा

सन २०१५- १६ मध्ये राज्यस्तरीय संस्थेकडून हागणदारीमुक्त घोषित झालेल्या ग्रामपंचायती

Sr. No.	Block	Gram Panchayat	ग्रामपंचायतचे नाव
1	ARNI	SAKUR	साकूर
2	BABHULGAON	UMARI	उमरी
3	BABHULGAON	MALAPUR	मालापूर
4	PUSAD	CHIKNI	चिकणी
5	PUSAD	KHRSHI	खर्षी
6	RLEGAON	MANGI	मंगी
7	WANI	CIKHALI	चिखली
8	WANI	TAKLI	टाकळी
9	YAVATMAL	WARUD	वरूड

✓ स्वच्छ भारत मिशन ची उद्दिष्टे :-

- ग्रामीण भागातील जीवामानाची गुणवत्ता उंचावणे.
- ग्रामीण भागात स्वच्छता कार्यक्रमाची व्यापकता वाढवीणे.
- जाणीव जागृती आणि आरोग्य शिक्षण यातून स्वच्छतेच्या सुविधांची मागणी निर्माण करणे.
- ग्रामीण भागातील शाळा आणि अंगणवाडयातून स्वच्छतेच्या सुविधा निर्माण करणे.
- शाळेतील विद्यार्थ्यांना आरोग्य विषयक शिक्षण देणे व स्वच्छतेच्या सवयी लावणे.
- स्वच्छतेच्या कमी खर्चाच्या आणि योग्य तंत्रांना प्रोत्साहन देणे.
- पिण्याच्या पाण्याच्या स्रोताचे व अन्नपदार्थाचे प्रदुषण कमी करण्यासाठी उघडयावर मलमुत्र विसर्जन करण्याच्या पध्दतीचे निर्मूलन करणे.

✓ स्वच्छ भारत मिशनचे घटक :-

- कुटुंबासाठी वैयक्तिक शौचालय बांधणे.
- शालेय स्वच्छता कार्यक्रम राबवीणे.
- अंगणवाडी स्वच्छता गृहे बांधणे.
- सार्वजनिक स्वच्छता गृहे बांधणे.
- माहिती शिक्षण आणि संवाद (IEC) कामे करणे.
- ग्रामीण स्वच्छता साधन सामुग्रीची दुकाने आणि निर्माण केंद्र उभारणे.
- शालेय स्वच्छता आणि आरोग्य विषयक शिक्षण देणे.

✓ वैयक्तिक शौचालयाचे फायदे :-

- शौचालयामुळे परिसराची व वातावरणाची शुध्दता राखली जाते.
- पिण्याच्या पाण्याची शुध्दता राखली जाते.
- गावात आरोग्यदायी वातावरण नांदते.
- पैशाचा अपव्यय टळतो.
- आजारी, महिला आणि म्हातान्यांचा त्रास कमी होतो
- आजारपण कमी झाल्यामुळे कामाचे तास वाढतात.
- शौचालय घरीच असल्यामुळे वेळेची बचत होईल.

✓ आपणास हे माहिती आहे काय ?

१. एकुण रोगराईपैकी ८० % रोगराई ही अशुध्द पाणी आणि अस्वच्छ परिसर यामुळे होते.
२. एक व्यक्ती दररोज सरासरी एक किलो अन्न खातो आणि अर्धा किलो विष्टेच्या स्वरुपात बाहेर टाकतो. तर दररोज किती विष्टा उघडयावर पडते ?
३. हिच विष्टा पाण्यातुन, मातीतुन, भाजीपाल्यातुन आणि जनावरांद्वारे पोटात जाते.
४. माशांना सहा पाय असतात आणि जेव्हा विष्टेवरुन माशी येऊन अन्नावर बसते त्यावेळी ३,६०,००० विषाणू ती आपल्याबरोबर आणते. तिच्या प्रत्येक पायावर ६०,००० विषाणू असतात.

--*****--

--** स्वच्छता कार्यक्रमाच्या नावात वेळोवेळी झालेले बदल याप्रमाणे **--

- ✓ सन २००० पासून ते ऑगस्ट २०१२ पर्यंत योजनेचे नाव होते - **संपूर्ण स्वच्छता अभियान**
- ✓ ऑगस्ट २०१२ नंतर ते २ आक्टोंबर २०१४ पर्यंत नाव होते - **निर्मल भारत अभियान**
- ✓ २ आक्टोंबर २०१४ पासून - **स्वच्छ भारत मिशन** असे नामकरण करण्यात आलेले आहे.

--*****--

स्वच्छ भारत मिशन अंतर्गत वैयक्तीक शौचालय बांधकाम करून वापर करणाऱ्या पात्र कुटूंबाना रु १२,०००/- चे प्रोत्साहनपर बक्षीस RTGS द्वारे लाभार्थ्यांच्या खात्यात जमा केले जाते.

बक्षीसासाठी पात्र कुटूंब लाभार्थी याप्रमाणे

वार्षिक कृती आराखड्यातील ग्रामपंचायतीमधील

- सर्व दारीद्रय रेषेखालील कुटूंबे

दारीद्रय रेषेवरील कुटूंबांपैकी

- एस.टी.

- एस.टी.

- अल्पभुधारक

- भुमीहिन मजूर

- अपंग कुटूंब प्रमुख

- महिला कुटूंब प्रमुख (घटस्फोटीत, विधवा)

- वैयक्तीक शौचालयाचे बांधकाम महात्मा गांधी राष्ट्रिय रोजगार हमी योजनेतून सुध्दा करता येते त्यासाठी सदर ग्रामपंचायतीला म.ग्रा.रो.ह.योच्या संकेत स्थळावर मॅप करावे लागते. या योजनेमधून सुध्दा रु. १२,०००/- पर्यंत कूशल व अकूशल कामांसाठी निधी उपलब्ध होतो. परंतू ज्या कुटूंबाकडे शौचालयाचे बांधकाम करावयाचे आहे त्या कुटूंबातील एक व्यक्तीने शौचालयाच्या कामावर मजुरी करणे आवश्यक आहे.

- म.ग्रा.रो.ह.यो. अंतर्गत पंचायत समिती स्तरावरून वैयक्तीक शौचालयाचे मस्टर काढणे तसेच निधी वितरीत करणेची प्रक्रीया खालील प्रमाणे निश्चित केलेली आहे.

अ.क्र.	पंचायत समितीचे नाव	वै.शौ. चे मस्टर काढण्याचा दिवस	निधी वितरीत करण्याच्या दिवस
१	आर्णी	मंगळवार	मंगळवार
२	दारव्हा	मंगळवार	सोमवार
३	दिग्रस	गुरूवार	सोमवार
४	घाटंजी	शुक्रवार	बुधवार
५	कळंब	बुधवार	शुक्रवार
६	केळापूर	मंगळवार	शुक्रवार
७	महागाव	बुधवार	बुधवार
८	मारेगाव	सोमवार	शुक्रवार
९	नेर	बुधवार	बुधवार
१०	पुसद	बुधवार	बुधवार
११	राळेगाव	मंगळवार	शुक्रवार
१२	उमरखेड	शुक्रवार	मंगळवार
१३	वणी	शुक्रवार	मंगळवार
१४	यवतमाळ	बुधवार	शुक्रवार
१५	झरीजामणी	शनिवार	सोमवार

- वैयक्तीक शौचालय प्रगतीअहवाल माहे मे २०१६ पर्यंत (ऑनलाईन बेस लाईन नुसार) :-

अ.क्र.	पंचायत समितीचे नाव	एकूण उद्दिष्ट	एकूण साध्य	बाकी साध्य	टक्केवारी
१	आर्णी	२९६०४	१०७६८	१८८३६	३६.३७
२	बाभुळगाव	१९९३२	१४९३०	५००२	७४.९०
३	दारव्हा	३२०६३	१५५८९	१६४७४	४८.६२
४	दिग्रस	२०३७४	९६६०	१०७१४	४७.४१
५	घाटंजी	२६८४८	८९४४	१७९०४	३३.३१
६	कळंब	२०६३१	११५६३	९०६८	५६.०५
७	केळापूर	२७११९	१०२६२	१६८५७	३७.८४
८	महागाव	३६५८३	१००६२	२६५२१	२७.५०
९	मारेगाव	१५२७१	८६३४	६६३७	५६.५४
१०	नेर	१९४२१	९५८६	९८३५	४९.३६
११	पुसद	५४५६५	१२००४	४२५६१	२२.००
१२	राळेगाव	२२८२०	१२४६६	१०३५४	५४.६३
१३	उमरखेड	३४२४०	१२५१०	२१७३०	३६.५४
१४	वणी	२६३८४	१३०४४	१३३४०	४९.४४
१५	यवतमाळ	४६२४२	२१७७८	२४४६४	४७.१०
१६	झरीजामणी	२०७१८	५९५७	१४७६१	२८.७५
	एकूण	४५२८१५	१८७७५७	२६५०५८	४१.४६

-----*****-----